

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Broj: 01-

Podgorica, 23. januar 2013. godine

Na osnovu člana 10 stav 1, tačka 1 i člana 19 stav 3 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list CG", br. 74/09 i 57/11) i člana 196 ZUP-a ("Službeni list RCG", br. 60/03 I 32/11) Komisija za kontrolu državne pomoći, na sjednici održanoj 29. januara 2013. godine, donijela je

RJEŠENJE

Prijavljena državna pomoć po Godišnjem planu rada Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2013. godinu, ocijenjena je kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

OBRAZLOŽENJE

Investiciono-razvojni fond dopisom br. 01-4044/1 od 14.12.2012. godine podnio je zahtjev za ocjenu usklađenosti svog Godišnjeg plana rada za 2013. godinu sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 74/09 i 57/11) (u daljem tekstu: Zakon). Komisija za kontrolu državne pomoći je svojim dopisom broj 01-59/1 od 24.12.2012. godine uputila dopis Investiciono-razvojnog fondu u kome traži dopunske informacije. IRF je svojim dopisom broj 01-17/1 od 10.01.2013. godine dostavilo tražene informacije.

OPIS ZAHTJEVA

Osnovu za pisanje Godišnjeg plana rada predstavlja Srednjoročni program rada IRF-a. Godišnji plan za 2013. godinu će predstavljati nastavak realizacije ciljeva definisanih Srednjoročnim programom rada, a koji su započeti u prethodnom periodu.

Osnovi za definisanje aktivnosti koje se namjeravaju realizovati u 2013. godini predstavljaju:

- *Srednjoročni program rada* – dokument definiše aktivnosti koje će se sprovesti u periodu od 4 godine. Godišnji plan predstavlja operacionalizaciju Srednjoročnog programa rada u 2013. godini. S obzirom da je Srednjoročnim programom rada definisana oblast djelovanja IRF-a, Godišnjim planom će se razraditi i bliže definisati nosioci pojedinih aktivnosti u cilju efikasnog postizanja misije Investiciono-razvojnog fonda;
- *Finansijski plan za 2013. godinu* – finansijskim planom za 2013. godinu definisana su sredstva koja su na raspolaganju za obavljanje pojedinih funkcija Investiciono-razvojnog fonda.
- *Aktuelna ekonomska politika Vlade usmjerena na suzbijanje efekata ekonomske krize*. IRF će nastaviti sa davanjem podrške realizaciji mjera ekonomske politike, kao

i prijedloga konkretnih mjera i pravaca kojima treba djelovati u cilju poboljšanja položaja MSP u Crnoj Gori.

Prilikom definisanja konkretnih kreditnih i garantnih linija nastojaće se precizno definisati ciljna grupa za svaki finansijski instrument pojedinačno. Očekuje se da se kroz definisane proizvode kristališu posebne kreditne i garantne šeme za sektore: turizam i ugostiteljstvo, poljoprivreda i proizvodnje hrane, proizvodnja, uslužne djelatnosti, kao i modeli podrške za infrastrukturne razvojne projekte (nosioci MSP, lokalne uprave, javna preduzeća), trgovina, i projekte energetske efikasnosti.

Polazeći od Srednjoročnog programa rada kojim su definisani strateški pravci djelovanja Investiciono-razvojnog fonda u naredne četiri godine, tokom 2013. godine u ponudi će biti sljedeći finansijski proizvodi:

Kreditiranje – ukupna suma opredijeljena za kreditiranje u 2013. godini iznosi 25 miliona eura.

U okviru kreditnih linija u ponudi će biti:

- Krediti posredstvom i uz garancije poslovnih banaka;
- Direktni kreditni.

U 2013. godini pojačaće se naponi u cilju povećanja učešća poslovnih banaka u finansijskoj podršci ciljnim grupama.

1.1.1. Krediti posredstvom i uz garancije poslovnih banaka

Pomenuti krediti realizovaće se po šemi saradnje sa poslovnim bankama koje imaju dozvolu za rad izdatu od strane Centralne Banke Crne Gore. Pravila koja će važiti u ovoj kreditnoj liniji su:

- Mogućnost saradnje sa svim poslovnim bankama;
- Maksimalni iznos kredita IRF-a - 1.000.000 €;
- Minimalni iznos kredita - 10.000 €;
- Ročnost: do 10 godina (uključujući mogućnost korišćenja grace-perioda do 24 mjeseca);
- Mogućnost učešća poslovne banke u odobrenim sredstvima;
- Korisnici: svi organizacioni oblici koje predviđa Zakon o privrednim društvima, kao i lica koja djelatnost obavljaju na način definisan pravilima djelatnosti kojima se bave (zanatlije i sl.);
- Kamatna stopa do 7 % prema krajnjem korisniku na godišnjem nivou (od čega 3 % pripadaju banci);
- Namjena sredstava: 80% kreditnih sredstava IRF-a može se upotrijebiti za nabavku osnovnih sredstava i sitnog inventara, dok najviše 20% sredstava IRF-a može biti upotrijebljeno za obrtna sredstva, izuzev kreditne linije za trajna obrtna sredstva;
- Garancije: mjenice i mjenična ovlašćenja banke.

1.1.2. Direktni krediti

Direktni krediti će se odobravati u skladu sa sljedećim uslovima:

- Korisnici: svi organizacioni oblici koje predviđa Zakon o privrednim društvima kao i lica koja djelatnost obavljaju na način definisan pravilima djelatnosti kojima se bave (zanatlije i sl.);
- Maksimalni iznos kredita je do 1.000.000 €, izuzev:
 - *Start-up preduzeća* - gdje će maksimalan iznos kredita biti do 50.000 € (uz dostavljenu garanciju banke ili jemstvo drugog privrednog subjekta može se odobriti iznos u skladu sa bonitetom jemca, ali ne više od maksimalno definisanog kredita za predmetnu djelatnost),
 - *Preduzetnika* - gdje će maksimalan iznos sredstava biti do 30.000 € (uz dostavljenu garanciju banke ili jemstvo drugog privrednog subjekta može se odobriti iznos u skladu sa bonitetom jemca, ali ne više od maksimalno definisanog kredita za predmetnu djelatnost), i
 - *Poljoprivrednih proizvođača* - gdje će maksimalan iznos kredita biti do 20.000 € (uz dostavljenu garanciju banke ili jemstvo drugog privrednog subjekta može se odobriti iznos u skladu sa bonitetom jemca, ali ne više od maksimalno definisanog kredita za predmetnu djelatnost. Takođe, ukoliko korisnik kredita učestvuje u grant šemama, iznos kredita može biti uvećan za iznos granta koji korisnik kredita treba da uplati IRF-u, kako kreditna zaduženost nakon realizacije granta ne bi prelazila kreditno zaduženje od 20.000 €).
- Ročnost do 10 godina (uz mogućnost korišćenja grace perioda do 24 mjeseca);
- Minimalni iznos kredita 10.000 € (izuzev za projekte iz MIDAS projekta);
- Obavezno učešće investitora – minimum 50% od ukupne predračunske vrijednosti;
- Kamatna stopa do 7 % na godišnjem nivou;
- Namjena sredstava: 80% kreditnih sredstava IRF-a može se upotrijebiti za nabavku osnovnih sredstava i sitnog inventara, dok najviše 20% sredstava IRF-a može biti upotrijebljeno za obrtna sredstva, izuzev u slučaju kreditne linije za trajna obrtna sredstva.

IRF će i u 2013. godini nastaviti sa implemetacijom *posebnih stimulacija direktnih dugoročnih kredita* koji svoje projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i u manje razvijenim gradovima (Cetinje i Ulcinj) i subjekti koji realizacijom projekta zaposle 5 ili više novih lica. Stimulacija koja će se odobravati korisnicima kreditnih linija IRF-a odnosiće se na smanjenje kamatne stope za 1%. Ukoliko preduzeće koristi stimulacije po osnovu novozaposlenih radnika dužno je na početku svake godine dostaviti dokaze da je zaposlilo odgovarajući broj novih lica u prethodnoj godini. Na osnovu dostavljenog dokaza, Stručna služba IRF-a će izvršiti refundaciju razlike u kamati za predmetnu godinu. Takođe, stimulacije će se odositi i na direktne kredite koji se odobre uz garancije neke od poslovnih banaka, na način da će se inicijalna kamatna stopa umanjiti za 1,5 %. Prethodno pomenute stimulacije mogu se koristiti samo po jednom od osnova.

Posebno interesantna ciljna grupa prilikom koncipiranja konkretne finansijske podrške biće: mlađa populacija, žene u biznisu i lica koja imaju inovativne ideje. Prilikom dizajniranja finansijskih mjera podrške prethodno pomenutim ciljnim grupama vodiće se računa o specifičnom položaju i karakteristikama svake od njih.

Garancije – Ukupan garantni potencijal u 2013. godini iznosiće 5 milion eura. Garancije kao instrument finansijske podrške ne zahtijevaju gotovinski odliv u momentu izdavanja garancije. Riječ je o instrumentu koji ne utiče na cash flow izuzev u dijelu eventualne naplate po aktiviranim garancijama od strane poslovnih banaka.

Garancije za uredan povraćaj kredita će se odvijati po ranije uspostavljenoj šemi, a koja podrazumijeva odobravanje garancija za uredan povraćaj kreditnih sredstava po sljedećim uslovima:

- Korisnici: Poslovne banke za kreditna sredstva odobrena preduzetnicima i malim i srednjim preduzećima u privatnom vlasništvu - novoformirana i već postojeća;
- Mogu se finansirati različite djelatnosti, a prioritet će biti dat djelatnostima koje nijesu podržane kroz kreditnu aktivnost IRF-a.
- Garancije su ograničene na nove investicije.
- Učešće zajmotražioca u predračunskoj vrijednosti investicije je min 50% za start-up preduzeća i min 30% za MSP koja su već osnovana.
- Minimalni iznos garancije - 10.000 €, maksimalni iznos garancije - 500.000 €;
- Garancija ne može prelaziti iznos od 70% glavnice kredita;
- Period otplate: Garancije se odobravaju na period od max 10 godina.
- Maksimalna naknada za garanciju: do 0,5% kvartalno;
- Grace period u skladu sa uslovima kredita kojeg odobri poslovna banka, max do 2 godine.

Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D. može na osnovu pojedinačnih preporuka i potreba Vlade Crne Gore i Ministarstva finansija izdati garancije koje odstupaju od prethodno definisanih principa, uz dostavljanje adekvatnih dokumenata.

Factoring – obzirom da je riječ o novom proizvodu, ukupan iznos otkupljenih potraživanja ostvaren u 2013. godini očekuje se na nivou od 10 mil €. Obzirom da je riječ o kratkoročnom instrumentu to će ostvarenje planiranog prometa biti ostvareno sa značajno manje angažovanih sredstava.

Factoring je u poslovanje IRF-a uveden 2011. godine, a riječ je o proizvodu koji je dao izuzetno pozitivne rezultate i za kojim postoji evidentna tražnja. Radi se o otkupu potraživanja čiji je cilj poboljšanje likvidnosti privrede Crne Gore. U dosadašnjoj praksi IRF-a dominantni su bili domaći i ino factoring sa pravom regresa, kao i dobavljački factoring. U 2013. godini nastaviće se sa razvojem ovog proizvoda (sa pravom i bez prava regresa) i radiće se na širenju broja klijenata.

Okvirni uslovi za factoring:

- Otkuplivaće se do 100% potraživanja/obaveze po fakturi;
- Naknada do 1%;
- Kamata do 7% na godišnjem nivou;

Limiti – shodno odlukama Odbora direktora IRF-a i finansijskom potencijalu preduzeća/preduzetnika čija se potraživanja otkupljuju.

Infrastrukturni, ekološki i strateški projekti biće predmet pažnje i u 2013. godini, a njihova realizacija zavisiće od finansijskog potencijala koji će biti raspoloživ u ove svrhe. Napominjemo da je od prethodno pomenutih 50 mil € kreditnog aranžmana sa EIB-om u projekte ovog tipa moguće plasirati do 30% ukupnih sredstava, dakle 15 mil €. Modeli po kojima će se realizovati ovi projekti biće: direktno kreditiranje, otkup HOV ili kreditiranje posredstvom banaka.

Okvirni uslovi za realizaciju ovih kredita:

- Maksimalan iznos - do 5 mil €;
- Rok otplate u slučaju kredita - do 10 godina (uz mogućnost korišćenja grejs perioda do 24 mjeseca);
- Kamatna stopa - do 6% (od čega 3% pripadaju banci).

Ograničenja kod kreditnih aktivnosti

- Korisnici dugoročnih kredita posredstvom poslovnih banaka i direktnih kreditnih aranžmana ne mogu biti preduzeća koja imaju dospjelih, a neplaćenih poreza (korisnici kredita mogu biti preduzeća koja su sa Poreskom upravom sporazumno riješila pitanje neplaćenih poreskih obaveza);
- Aktivni direktni korisnici kredita IRF-a mogu ponovo aplicirati za dodatna sredstva s tim što će se voditi računa da ukupna izloženost po osnovu kredita prema jednom klijentu bude u skladu sa njegovim bilansnim pokazateljima, a maksimalno 1.000.000,00 eura (korisnik kredita ne može više od jednom u toku iste godine aplicirati po istoj kreditnoj liniji);
- Preduzeće koje na osnovu garancije IRF-a dobije kreditna sredstva može ponovo aplicirati za kredit s tim što ukupno izdate garancije za preduzeće ne mogu prelaziti iznos od 500.000,00 eura;
- Finansijska podrška se neće odnositi na finansiranje postojećih kreditnih zaduženja potencijalnih korisnika finansijske podrške;
- Finansijska podrška se neće odobravati u sljedeće svrhe:
 - Proizvodnja i prodaja vojne opreme ili usluga;
 - Učešće u projektima kojima se krše međunarodno priznata prava radnika, uključujući bezbjednost na radu, pravila i procedure u Crnoj Gori;
 - Bilo koja aktivnost koja se smatra nezakonitom ili štetnom po okolinu i opasnom za ljudsko zdravlje: Igre na sreću; Ljekovi (u dijelu distribucije); Duvan; Alkoholna pića (izuzev proizvodnje vina i voćnih rakija);
 - Bankarstvo i osiguranje;
 - Trgovina (u dijelu finansiranja obrtnih sredstava);
 - Građevinarstvo (u dijelu izgradnje gotovih stambeno-poslovnih jedinica);
 - Trgovina valutama i hartijama od vrijednosti;
 - Nemoralne i nelegalne aktivnosti.

Kriterijumi za selekciju projekata

Pored usklađenosti sa uslovima definisanim Kreditnom politikom i predmetnim dokumentom i ispunjavanja svih potrebnih preduslova za finansijsku podršku, ukoliko se bude vršio izbor između dva projekta zbog nemogućnosti finansiranja oba, prednost će imati onaj koji po narednim kriterijumima ima više bodova:

Kriterijumi

<i>Zaposlenost (1 bod po novozaposlenom) – maksimalno 10</i>	
Regionalna komponenta	Broj bodova
<i>jug</i>	1
<i>centralni dio</i>	3
<i>sjever</i>	5
Vrsta djelatnosti	Broj bodova
<i>Proizvodnja</i>	10

<i>Poljoprivreda</i>	9
<i>Proizvodnja hrane</i>	8
<i>Turizam i ugostiteljstvo</i>	5
<i>Usluge</i>	4
<i>Trgovina</i>	1
Žene i mladi u biznisu	Broj bodova
<i>Žena/mlađa populacija vlasnik i pokretač biznisa</i>	10
<i>Većina (51%) zaposlenih žene/mlađa populacija</i>	6
<i>Žena/mlađa populacija upravlja biznisom</i>	3
Posebne kategorije	Broj bodova
<i>RAE populacija</i>	10
<i>Invalidi</i>	10
<i>Preduzeća članovi Inkubatora</i>	10

TRAJANJE IZVORI FINANSIRANJA

Program traje tokom 2013. godine.

PRAVNA PODLOGA

Pravni osnovi za realizaciju ovog projekta su:

- Zakon o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 88/09 i 40/10)
- Godišnji plan rada IRF-a za 2013.godinu
- Srednjoročni program rada IRF-a

OBLIK POMOĆI

Pomoć se dodjeljuje u obliku **kredita, garancija i faktoringa**.

KORISNICI

Korisnici na osnovu IRF Plana za 2013. godinu su sljedeći:

- svi organizacioni oblici koje predviđa Zakon o privrednim društvima kao i lica koja djelatnost obavljaju na način definisan pravilima djelatnosti kojima se bave (zanatlije i sl.);
- preduzetici, mikro, mala i srednja preduzeća, registrovani poljoprivredni proizvođači;
- poslovne banke za kreditna sredstva odobrena preduzetnicima i malim i srednjim preduzećima u privatnom vlasništvu - novoformirana i već postojeća;
- mala i srednja preduzeća i preduzetnici, u slučajevima gdje je dužnik država Crna Gora

OPRAVDANI TROŠKOVI

Sopstveno učešće čine trenutno uložena sredstva koja se nalaze u bilansima preduzeća (osnovna i obrtna) i nova ulaganja u obrtna i osnovna sredstva. Učešće korisnika je 50% vrijednosti projekta.

Kreditna sredstva za mala i srednja preduzeća mogu se koristiti za pokriće tzv. opravdanih troškova, i to:

- Početnih investicija (materijalna ulaganja-zemljište, proizvodna postrojenja, zgrade, oprema i nematerijalna ulaganja-prenos tehnologije, pribavljanje patentnih prava, dozvola ili tehnološkog znanja i iskustva ili nepatentiranog tehnološkog znanja;
- Otvaranja novih radnih mjesta;
- Savjetodavnih usluga;
- Učestvovanja na sajmovima i izložbama.

VISINA DRŽAVNE POMOĆI

Ukupna sredstva opredijeljena za ovaj Plan u 2013. godini iznose 35.500.000,00 eura.

Maksimalan iznos kredita, garancije i faktoringa koji preduzeće može dobiti kao državnu pomoć je u visini do 60% opravdanih troškova za srednja i 70% za mala privredna društva, i u skladu je sa Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Sl. list CG“, broj 27/10 i 34/11) (u daljem tekstu: Uredba).

POSTOJANJE POMOĆI

Komisija za kontrolu državne pomoći je ustanovila da su sredstva za finansiranje ovog Plana javna sredstva.

Primaoci sredstava su preduzetnici i mala i srednja preduzeća čime im se daju povlastice koje im omogućavaju konkurentsku prednost.

Komisija za kontrolu državne pomoći je konstatovala da predložena državna pomoć ne znači nedozvoljeno narušavanje konkurencije, pošto je svedena na minimum potrebnih sredstava.

KUMULACIJA

Državna pomoć po ovom programu može se kumulirati za pokriće opravdanih troškova sa sredstvima drugih davalaca državne pomoći, ali s tim da zajedno ne smiju preći maksimalnu visinu državne pomoći.

USAGLAŠENOST POMOĆI

Na osnovu gore navedenog, Komisija za kontrolu državne pomoći je zaključila da mjere sadržane u Godišnjem planu rada IRF-a za 2013. godinu ispunjavaju kriterijume iz člana 29, 30 i 31, Uredbe, pa su iste saglasne sa članom 6 Zakona.

Napominjemo da se Komisija za kontrolu državne pomoći nije izjasnila u dijelu programa koji se odnosi na oblast poljoprivrede, jer u skladu sa članom 1 stav 2 Zakona, ovaj zakon se ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Imajući u vidu navedeno odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rešenja.

PREDSJEDNIK KOMISIJE,
Mitar Bajčeta

Dostavljeno:

- IRF-u
- a/a